

FOKUS

SPRÅKLYDSANGER MED OPPGAVER

FOKUS B BOKSTAVLØSE LYDER

LESEKURS B STAVSKRIFT

ʃ-lyd med RL og RDL

Toril Karstad

Rosa leilighet: Bakgomlyder, ʀ med ʀl og ʀdl

h												
p pp	b bb	f ff v hv (vv)	t tt	d dd	s ss	rt rdt	rd rdd	(g, j, sh, ch, c) skj sj s rs rds rsj rskj rsk	kj tj k kkj rkj rk	j gj g hj lj	ng n g	
leppe ↑ leppe	m mm	tann ↑ leppe	l lv l ll ld	forgom ↑ tunge- blad	n nn nd	ʀ ll lv ld lg l rl rdl	bakgom ↑ tunge- spiss	rn rdn ren rden (r han/ r ham/ r den)	gane ↑ tunge- rygg	k kk (c)	g gg	r rr rd
												drøvel ↑ tunge- rygg

↑

NB: Det er mange RL-ord som har forstavelsen *for*. Derfor kan det passe å snakke om forstavelser nå.

Den bakre L-lyden, som uttales med tungespiss mot bakgom, er ikke en *bokstavløs lyd* som de andre bakgomlydene. Derfor er leiligheten dens i dette språklydhuset hvit, på samme måte som hos /j/. Men siden den ofte skrives med RL og RDL, er det fokus på den i *Lesekurs B*. R+L blir altså språklyden /ʀ/ – den bakre L-lyden. R-en kan betegnes som stum. I mange østnorske dialekter har vi også en fremre L-lyd etter a og å (alle, ål). Denne lyden er i tilbakegang. Men dersom man klarer å uttale den fremre l-lyden, kan man si fremre /l/ og bakre /ʀ/ annenhver gang og kjenne hvordan tunga flytter seg. Lydskriftegnet for bakgomlyd-ʀ ligner en liten l, men er *lengre*: ʀ. Den er speilvingingen til j.

r l Si fremre L-lyd med tungeblad mot forgom, slik mange uttaler L-en i ordet «nål»: ʀ. Ta bort r-lyden, og brett tungespissen bakover: ʀ

Strek under stum bokstav = minus lyd

Forsidebildet er tegnet av Melissa Adéle Popkema.

Fokus er delvis utviklet ved hjelp av Extra-midler. Digitalisering av Fokus talesymbolfont og bilder av artikulasjon er lagd for TKKL av Øyvind Martinsen med midler fra stiftelsen Dam.

Fokus digital læringsressurs (fokus.no) har flere hefter og digitale oppgaver.

ʀ med rl og rdl

ʀ-lyd med rl-vers: sang nr. 40

Tekst: Toril Karstad, mel.: C. M. Bellman, komp og opptak: Øyvind Åge Berg, vokal: Elisabeth Hognestad og Therese Hognestad østl./sørl.-innsp, illustrasjoner: Lydia Madeleine Popkema.

Karl forlot forleden Nordland.
Torleif fulgte med.
Det var ikke farlig,
for de reiste varlig.
De fant perler og så erler.
Storlom fikk de se.

Værlaget var godt. Det blåste
herlig, sørlig bris.
Fisken var ustyrlig,
og den smakte syrlig.
Middagen var sommerlig med
vårløk, kål og ris.

Karls forlovede, Liv Barlo,
gikk om bord i Li.
Sørlandet var målet.
Torleif tente bålet.
Sommerleir på Fjordly blir nok
ingen dårlig tid.

Talesymbol:

Oppgave 1: Hør på opptaket,
og prøv å lære sangen.

Oppgave 2: Se på språklydhuset, og finn ʀ.
Si ʀ og kjenn etter uttalen.
Forklar for noen hvordan du
lager lyden med taleorganene.

Oppgave 3: Sett ring rundt alle rl i sangen, og si ʀ.

Oppgave 4: Les sangteksten.

Strek under stum bokstav = minus lyd

Oppgave 5: Finn lyden l skrevet med symbolet rl.

Si lyden mens du tegner ring rundt l symbolet rl (bokstavgruppa).

Tell opp til slutt hvis du har lyst.

bgreifædr lauv mrltupaupøeiubystpaumrl eivdejæjfvh
rlspgrlaudgævmrltuypaufeirlstpauæjfvhrlspgaudgtrl
kvdauvrlkøfeioubrldvevjæjfvhrlspgaudgtynvkrltupai
uprljkøubystpdr l spgyaur l bgråkvyeirltuøpir lubyisrlai
ujærlågmerlvdiejfvhrlspigaudtyaubgkhjgråkvrltupaj
uiplkøfeirlbygmejæjfvhanbfdubgråkdaur l mrltupaul
stpæfvhrlsprlgauyøeifæudauveimrltupauøubyr l stpa
uvrldeiæjfejhrlaubgrårlkvmnbyeifnædr l mrltuplkha
urlkrljeioubystpaurlæågrlvdiejppglmæåoedaurløæm

Jeg fant _____ stykker.

Oppgave 6a: Skriv l-ord med symbolene rl og rdl.

vårløk

dyrlege

nærlys

fyrlys

nordrdlys

Nordrdland

Oppgave 6b: Skriv l-ord med symbolet rl og E-vikar for Æ/ O-vikar for Å.

perrle

linerle

forrlate

forrlot

forrleden

forrlovet

Strek under stum bokstav = minus lyd

Oppgave 6c: Skriv l-ord med symbolet rl og endelsen -lig med stum g.

farlig

varlig

æerlig

sæerlig

åerlig

dåerlig

Oppgave 6d: Skriv l-ord med symbolet rl og endelsen -lig med stum g.

våerlig

søerlig

syerlig

ustyerlig

urøerlig

hererlig

Strek under stum bokstav = minus lyd

Oppgave 7a: Skriv l-ord med symbolene rl og rdl i stavskrift.

vårløk

dyrlege

nærlys

fyrlys

nordlys

Nordland

Oppgave 7b: Skriv l-ord med rl og E-vikar/O-vikar i stavskrift.

perle

linere

forlate

forlot

forleden

forlovet

Strek under stum bokstav = minus lyd

Oppgave 7c: Skriv l- ord med rl og endelsen -lig med stum g i stavskrift.

farlig

varlig

ærlig

særlig

årlig

dårlig

Oppgave 7d: Skriv l- ord med rl og endelsen -lig med stum g i stavskrift.

vårlig

særlig

syrlig

ustyrlig

urørlig

herlig

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD

Oppgave 8: Del opp i stavelser og tell språklyder ɿ med rɿ/rɿl-vers.

- Sett prikk under alle vokaler. Hver prikk markerer en stavelse.
- Tegn stavelersbuer under hvert ord.
- Skriv antall **språklyder**, rett over hvert ord. Eksempler: Ordet *Nordland* har 8 bokstaver, men bare 5 språklyder, for rɿl er én lyd, ɿ og begge d-ene er stumme.

NB: Antall språklyder i ordene varierer med dialekt. Hvis du er vestlending eller sørlending, sier du r-en i ord med rɿ/rɿl. Kryss ut tallet over ordene *Karl forlot forleden Nordland*, og skriv ditt eget tall. Sjekk hvor mange lyder du selv sier i alle ordene, og noter tallet over ordet.

³ Karl ⁵ forlot ⁷ forleden ⁵ Nordland.

Torleif fulgte med. Det var

ikke farlig, for de reiste

varlig. De fant perler og så

erler. Storlom fikk de se.

Værlaget var godt. Det blåste

herlig, sørlig bris. Fisken var

ustyrlig, og den smakte syrlig.

Middagen var sommerlig med

vårløk, kål og ris.

Karls forlovede, Liv Barlo,

gikk om bord i Li. Sørlandet

var målet. Torleif tente bålet.

Sommerleir på Fjordly

blir nok ingen dårlig tid.

* CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2656177>

Til pedagogen: Vi deler ikke stavelser opp etter vanlige delingsregler, men sørger for at bokstaver som representerer én språklyd, havner i samme gruppe. Siden lærer vi elevene vanlige delingsregler ved bindestrek.

Oppgave 9a: Les ord med rl, og legg bokstavkort.

1

fyrlys
dørlås
nærlys
værlag
vårløk
dyrlege

2

hårløs
morløs
farløs
speiderleder
korledelse
storlom

John James Audubon, Rawpixel.com

3

superlim
parlek
fyrlykt
hårlakk
vinterlek
turløype

M Prinke CC BY-SA 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2876509>

4

annerledes
snorlek
sporlek
vinterleir
vinterløype
vinterlager

Samisk vinterlager

Oppgave 9b: Les ord med rl og endelsen -ig med stum g.

1

særlig
årlig
varlig
ærlig
farlig

2

dårlig
vårlig
sirlig
sørlig
syrlig

3

snarlig
besværlig
sommerlig
forsvarlig
herlig

4

urørlig
ufarlig
uærlig
ubønnhørlig
ustyrlig

Oppgave 10: Fullfør fortellingen.

Ta en titt på bildet på side 3. Les innledningen på historien, og fullfør fortellingen. Velg ut minst fire ord fra oppgave 9, og flett dem inn i historien. Lag overskrift.

Nå er vennene framme på Sørlandet. Karl, Liv og Torleif skal lede den årlige speiderleiren på Fjordly. De venter flere hundre barn fra hele landet. Karl er overlykkelig når han tenker på oppgaven. Han gleder seg særlig til å lage sporleker. Værlaget er i alle fall godt, med sørlig bris og sol. "Se!" roper Liv. "Der kommer den første gruppa med speidere! De guttene er visst helt ustyrlige!" Vennene løper for å møte speiderne og ønske dem velkommen til Fjordly.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ-LYD.

Oppgave 11: Klipp ut en setning, del opp i ord og pusle! Klipp i bokstaver og pusle sammen. Skriv teksten på konvolutt, og putt brikkene i konvolutten.

Karl forlot
forleden
Nordland.
Torleif
fulgte med.
Det var ikke
farlig, for de
reiste varlig.
De fant perler
og så erler.

Kart: Martin, Wikimedia Commons, public
Skjell med perle: WWalas CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9665925>

Storlom
fikk de se.

Værlaget
var godt.

Det blåste herlig,
sørlig bris.

Fisken var

ustyrlig, og den
smakte syrlig.

Middagen var

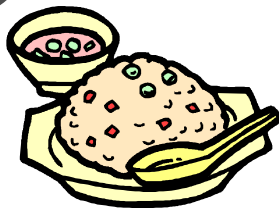

sommerlig med

Storlom: Johann_Andreas_Naumann's..._Naturgeschichte_der_Vögel_Deutschlands

vårløk, kål

og ris.

Karls forlovede,

Liv Barlo, gikk

om bord i Li.

Sørlandet var

målet. Torleif

tente bålet.

Sommerleir på

Fjordly blir nok

ingen dårlig tid.

Oppgave 12: Skriv 1-verset med stavskrift. Se etter forskriften.

Karl forlot forleden Nordland.

Torleif fulgte med.

Det var ikke farlig,

for de reiste varlig.

De fant perler og så erler.

Storlom fikk de se.

Værlaget var godt. Det blåste
herlig, sørlig bris.

Fisken var ustyrlig,
og den smakte syrlig.

Middagen var sommerlig med
vårløk, kål og ris.

Karls forlovede, Liv Barlo,

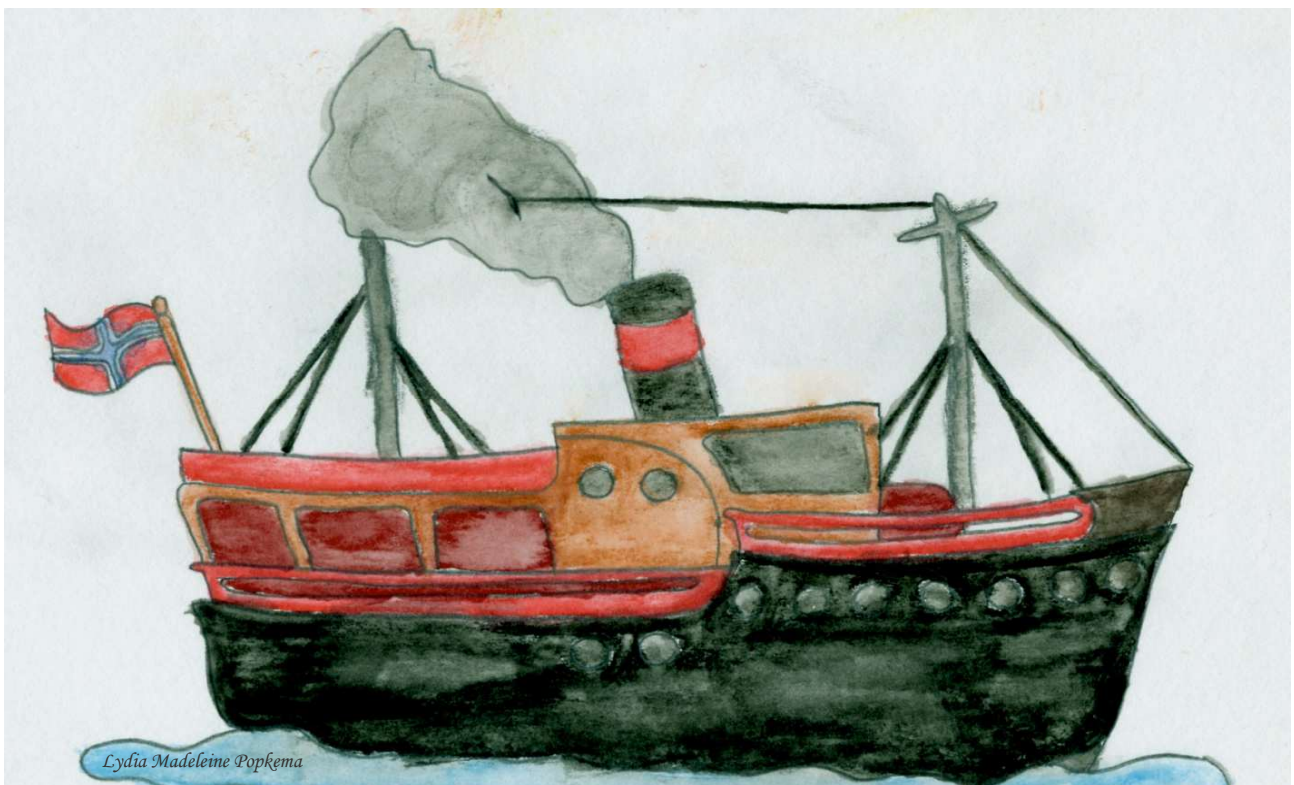
gikk om bord i Li.

Sørlandet var målet.

Torleif tente bålet.

Sommerleir på Fjordly blir nok

ingen dårlig tid.

Oppgave 13: Løs rebusen. Bytt ut talesymboler og store bokstaver med små bokstaver med små bokstaver. Les setningen.

NB: To ruter under talesymboleŧ betyr dobbel konsonant. Dobbelt rute betyr bokstavgruppe.
Alle setninger og navn skal starte med stor bokstav. Sett riktig tegn til slutt.

1

				Å-lyd		Å-lyd											
ŧ	A	ŧ	E	ŧ	O	ŧ	O	ŧ	O	ŧ	E	ŧ	E	ŧ	E	ŧ	.
					O				O								

2

												Æ-lyd				Stum G	
ŧ	Æ	ŧ	I	G	ŧ	Å	ŧ	Ø	ŧ	ŧ	A	ŧ	ŧ	E	ŧ	I	G
				g										e			g

3

												Æ-lyd				Stum G	
ŧ	Å	ŧ	I	G	ŧ	Y	ŧ	Y	ŧ	E	ŧ	ŧ	A	ŧ	I	G	
				g						e						g	

4

Æ-lyd			Å-lyd								Å-lyd					Stum T	
E	ŧ	E	O	ŧ	E	ŧ	E	ŧ	ŧ	E	ŧ	O	ŧ	I	ŧ	E	T
E			O								O					t	

5

			Æ-lyd							Å-lyd	Stum G						
ŧ	A	ŧ	A	E	ŧ	ŧ	O	ŧ	Ø	ŧ	O	G	ŧ	A	ŧ	Ø	ŧ
				e								O	g				

6

ŧ	U	ŧ	Ø	Y	ŧ	A	ŧ	A	ŧ	A	ŧ	E	ŧ	E	ŧ	E	ŧ

Strek under stum bokstav = minus lyd, feit O har å-lyd, feit E har æ-lyd.

Oppgave 14: Fyll inn det som mangler i verset, uten å se etter teksten.

Karl forlot _____ den No _____ nd.

T _____ fulgte med.

Det var ikke _____ ig,

for de reiste va _____.

De fant pe _____ og så e _____.

St _____ fikk de se.

Væ _____ et var godt. Det blåste

he _____, sø _____ bris.

Fisken var u _____ ig,

og den smakte sy _____.

Middagen var somm _____

med vå _____, kål og ris.

Ka _____ fo _____ de,

Liv Barlo, gikk om bord i Li.

Sø _____ et var målet.

_____ eif tente bålet.

Somm _____ på Fjo _____ y

blir nok ingen då _____ g tid.

Oppgave 15: Del sangteksten i ord med loddrette linjer.

KarllforlotforledenNordland.

Torleiffulgtemed.

Detvarikkefarlig,

fordereistevarlig.

Defantperlerogsåerler.

Storlomfikkdese.

Værlagetvargout.

Detblåsteherligsørligbris.

Fiskenvarustyrlig,

ogdensmaktesyrlig.

Middagenvarsommerlig

medvårløkkålogris.

KarlsforlovedeLivBarlo

gikkombordiLi.

Sørlandetvarmålet.

Torleiftentebålet.

SommerleirpåFjordly

blirnokingendårligtid.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD

Oppgave 16: Les rim med l-lyd med symbolene rl og rdl.

Erlend rimer: årlig – dårlig – vårlig – smålig

Torlaug rimer: farlig – varlig – snarlig – forsvarlig – ufarlig – uforsvarlig

Marlene rimer: ærlig – særlig – besværlig – herlig – uærlig – uunnværlig

Herlaug rimer: sørlig – medgjørlig – urørlig – umedgjørlig – utførlig – Børli

Oppgave 17: Del rimramsene i ord med loddrette linjer.

Marlene rimer | vårlig | årlig | dårlig | smålig

Erlend rimer | varlig | farlig | ufarlig | snarlig | forsvarlig | uforsvarlig

Orlaug rimer | urørlig | medgjørlig | sørlig | umedgjørlig | utførlig

Karl rimer | særlig | ærlig | uærlig | besværlig | herlig | uunnværlig

Oppgave 18: Les ord med O-vikar for Å og E-vikar for Æ.

1

førlate
førlot
førlop
førlagt
førløse
førleden
førliis

Kawpixel.com, CC0

2

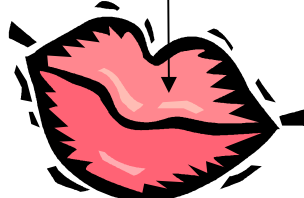
sommerleir
sommerleke
forlegen
forlag
forlovet
forlovede
forlovelse

Maia Emilie Morn Greiner, 4.kf. & Alida Karstad, 2.kf.

3

uforklarlig
sommerliv
hårlokk
overlegen
overlate
overlevere
overleppe

4

overleve
overlege
overlykkelig
herlig
perle
erle
linerle

Maia Emilie Morn Greiner, 4.kf.

Oppgave 19: Les enkle ord med rl og ord fra andre fokus.

1	2	3	4
farlig vei øy pai gaupe sorte tau herlig taus hai durte kai raus vaie forlot gøy flau fort bøye nei årlig kaie sei høy skau bein beise starte peis	feil kart leir høye perle naut røy snau bort mjau løy erle varlig tøy hauk storlom tøy taisilke meis køye sein reis servert førti værlag nøye raute seil skai	sørlig feit leik søye pauke føye veik dyrt tøyle ustyrlig meie tøys en vert øyne pause fauna støye peil bøyle syrlig furte veie feire føyde støy vært søyle vårløk terte	bøyde ei teine forlovet seile drøy sau myrte seier sleiv dårlig sløyd bleie flause en rein hørt arbeid særlig drøye steil røysa fløy meiser steile ærlig brøyte meisen støyen fløyel trøye

Til pedagogen: Ramsene kan leses på skolen eller hjemme, som repetert lesing. Man kan ha ei ramse per dag. De kan også benyttes sammen med bokstav-/bokstavgruppekort. Ved undervisning individuelt og i grupper kan lærer diktere fra ramsene, og elevene skriver ordene med bokstavkort. Ved få elever kan man gi barna ulike ord i eget tempo, noe som hindrer sammenligning og øker effektiviteten. I hel klasse med stasjonsundervisning kan barna på bokstaveskestasjonen diktere hverandre ord to og to eller tre og tre. Etter for eksempel fem ord bytter man rolle, så alle får skrevet. Eleven som dikterer, farger ordet han har diktert, med lys farge eller krysser av. Slik vet gruppa hvor langt de er kommet til neste økt. Ved stum bokstav sier den som dikterer, fra på forhånd.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ-LYD.

Ekstraoppgave 1: Bøy substantivene i {}-verset.

Ubestemt form entall (en, ei, et)	Bestemt form entall (den, det)	Ubestemt form flertall (flere)	Bestemt form flertall (de)
		perler	
		erler	
(en) storlom			
	værlaget	-----	-----
bris		-----	-----
	fisken		
	middagen		
vårløk			
kål			
ris			
forlovede			
	målet		
	bålet		
sommerleir			
tid			

Ekstraoppgave 2: Bøy verbene i {}-verset.

Å skje <i>Infinitiv</i>	Det skjer nå <i>Presens</i>	Det skjedde <i>Preteritum</i>	Det har skjedd <i>Perfektum</i>	Det hadde skjedd <i>Preteritum perfektum</i>
		forlot		
		fulgte		
		var		
		reiste		
		fant		
		så		
		fikk		
		blåste		
		smakte		
		var		
		gikk		
		var		
		tente		
	blir			

Ekstraoppgave 3: Les vanskeligere ord med rl og ord fra andre fokus.

1	2	3	4
sommerleir	blåveis	brøytebil	møysommelig
for <u>n</u> øyd	høytørk	høyde <u>h</u> opp	forlystelse
reisverk	for <u>t</u> elle	reisegods	maursyre
kaianlegg	haugen	hauken	artige
laurbær	underlegen	for <u>t</u> øye	seierspall
høyskuldret	høyvokst	rein <u>f</u> lokk	pauken
seiersrop	røyskatt	høyttaler	fløyelsgrøt
ver <u>t</u> inne	kalvbeint	ufor <u>k</u> larlig	høyvann
sommerleke	reinlender	speilegg	reiseleder
vaiende	undertrøye	høysåte	maidag
sveitsisk	fortelleren	høyskole	vinterleir
reinlav	peisestue	sveitser	skulderreim
maurbitt	reisetid	reinkalv	kaiområde
reisevant	meieri	artister	skaittrekk
overlegen	underleppe	reisende	maursti
reisebyrå	haiene	for <u>s</u> varlig	seiltur
høyfjell	reinbukk	høysommer	veibeskrivelse
vertskap	høyrøstet	øyenbryn	fortauskant
meisunge	martyr	seiersrus	høydeskrekk
høylåve	høyonn	steinrøys	maurpinnsvin
annerledes	seikaker	skauhogst	øyenvipper
høyrygget	underkøya	feiekost	seiersfest
tøystykke	nærliggende	reiserute	værlaget
fortida	høytidelig	bortføre	reisemål
overlesset	peishylle	haifinne	peispuster
peisblåser	seilduk	høydedrag	bortkommen
for <u>n</u> øyelse	farmøy	uforsvarlig	høydehopper
maurbille	høyrevendt	fløyte	haugevis
peiskrok	bautastein	seilbåt	høytvevende
bortgjemt	seierskrans	reiselyst	beinbrudd
reinjakt	høysnue	høyrehendt	høydeskrekk
hårbøyle	dreiebenk	sveitserost	overlykkelig
fortære	speiderleder	høymesse	bortforklare
maursluker	høytrykk	fortvilelse	høyspent
værlaget	bortover	feilbedømt	nøyaktighet

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD
 FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ-LYD, FEIT U HAR O-LYD, FEIT D HAR T-LYD, FEIT G HAR K-LYD.

Ekstraoppgave 4: Finn lyden l skrevet med symbolet rdl.

Si lyden mens du tegner ring rundt symbolet (bokstavgruppa).

Tell opp til slutt hvis du har lyst.

bgreifædrdlauvimrdltupaupøeiubystpaurdleivdejæjfvhrdlsi
pgrdlaudgævmrdltuypaueirdlstpauæjfvhrdlspgaudgtrdlkvd
auvrldkøfeioubrlddvevjæjfvhrdlspgaudgtynvkrldtupaukprdl
ælkøubystpdrdlspgyaurdlibgråkvyeirdltuøpirdlubysrdlaujæ
rdlågmerdlvdiejfsvhrdlpgaudtyaubgråkvrdltupauplkønferdl
bygmejæjfvhaubgråkdaurdlmrdltuvpauistpæfvhrdliæsprdli
gauyøeifædauveimrdltupauebyrdlstpauvirdleieæjfejvhrdla
ubgrårdlkvyeifærdlmirdltuipkrdleiourrldturdlæågrdlvdirdlm

Jeg fant _____ stykker.

Ekstraoppgave 5: Skriv l-ord med symbolet rdl (stum d mellom r og l).

Nordland

nordlandsk

nordlig

nordlys

fjordlukt

fjordluft

bordløper

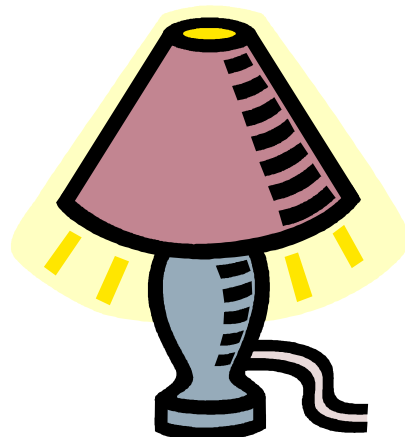
bordlek

bordlem

bordlampe

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD

Ekstraoppgave 6: Skriv l-ord med rdl med symbolet rdl (stum d mellom r og l).

jordloppe

jordlapp

jordlass

jordlag

hardlynt

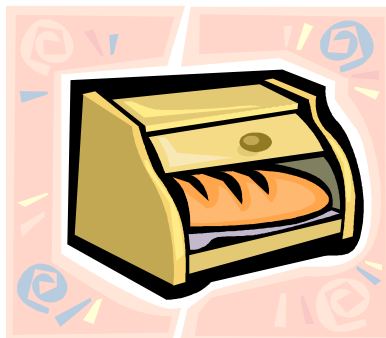
hardl lek

hardl leder

hardl lås

hardl leire

hardl loff

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD

Ekstraoppgave 7: Skriv l-ord med d symbolet rdl i stavskrift.

Nordland

nordlandsk

fjordlukt

fjordluft

nordlig

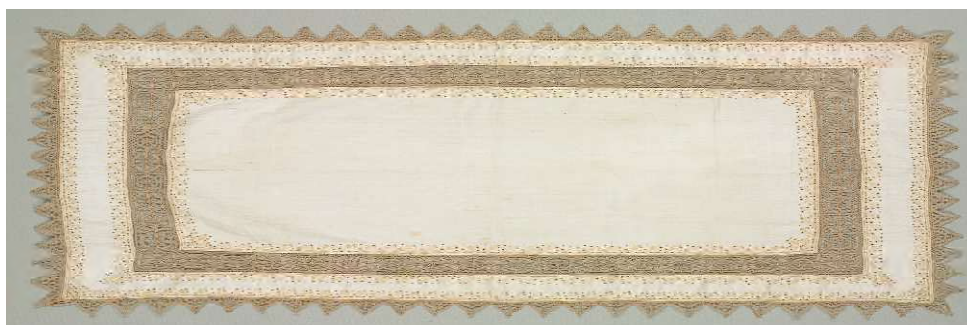
nordlys

borldek

borllampe

borldem

borlløper

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD

Ekstraoppgave 8: Skriv l-ord med rdl i stavskrift.

hardldynt

hardl lek

hardl leder

hardl loff

hardl leire

hardl lås

jordlast

jordlapp

jordlass

jordloppe

Udo Schmidt – Flickr: *Psylliodes chrysocephalus* (Linné, 1758) converted to .jpg, CC BY-SA 2.0
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20047623> ; <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19978227> ;
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19973195> ; <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20023538> ; <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20045589>

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD

Ekstraoppgave 9: Les l-ord med symbolet rdl (stum d mellom r og l).

1	2	3	4
Nord <u>l</u> and nord <u>l</u> and <u>s</u> k nord <u>l</u> ig nord <u>l</u> ys bord <u>l</u> øper bord <u>l</u> ek bord <u>l</u> akk	bord <u>l</u> ampe fjord <u>l</u> ukt fjord <u>l</u> uft Fjord <u>l</u> y jord <u>l</u> ass jord <u>l</u> ast jord <u>l</u> ag	jord <u>l</u> øper jord <u>l</u> app jord <u>l</u> øppe jord <u>l</u> iv ord <u>l</u> ag ord <u>l</u> egge ord <u>l</u> ek	hard <u>l</u> off hard <u>l</u> ov hard <u>l</u> øype hard <u>l</u> ek hard <u>l</u> eire hard <u>l</u> ås hard <u>l</u> eder

Ekstraoppgave 10: Lag sammensatte ord med rl og rdl.

sommer		løp <u>pe</u>
vinter		last
bord <u>l</u>		lapp
nord <u>l</u>		luft
var		lukt
par		lege
nær		løper
tur		leke
under		leir
fyr		lek
fjord <u>l</u>		leppe
jord <u>l</u>		lag
	legen	
	lys	
	løype	

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT U HAR O-LYD.

Ekstraoppgave 11: Les ord med konsonantforbindelser.

1 <u>FR-</u>	2 <u>SN-</u>	3 <u>ST- 1</u>		4 <u>ST- 2</u>
fra	snabel	i stad		støv
frisk	snakk	stall		sti
fram	snakke	stamme		styre
framme	snappe	sted		stå
frakk	snor	stek		sta
fredag	snek	steke		stær
frekk	snile	stemme		stake
frem	snill	stige		stav
frese	snor	stil		stagge
fri	snu	stille		støpe
fritt	snus	stim	stum d	stund
frie	snuse	stiv	diftong	snei
frigg	snute	stor	diftong	sneip
friste	snyte	stol	diftong	snaut
fru	snø	stubbe	diftong	sneik
frukt	snør	stut	diftong	snegle
frakt	snøt	stygg	diftong	steile
frakte	snål	stykke	diftong	stein
fryse	stue	stor	diftong	støy
frykt	stø	stakk	diftong	støye
frykte	stønn	støtte	diftong	steik
frakk	stum	stas	diftong	staut
frø	støt	støl	diftong	staur

Språklydhus på oslomål inkludert skarre-r og bokstavløse lyder

h		h	
p pp	b bb	f ff	v hv (vv)
leppe ↑ leppe	tann ↑ leppe	t tt	d dd
leppe	forgom ↑ tunge- spiss	s ss	d dd
m mm	lv l ll ld	r rt	rd rdd
leppe	l	t	d
leppe	forgom ↑ tunge- blad	(g, j, sh, ch, c) skj sj s rsj rskj	rd rdd
leppe	forgom	gane ↑ tunge- rygg	rd rdd
leppe	forgom	rn rdn ren rden (r han/ r ham/ r den)	rd rdd
leppe	forgom	k kj tk kkkj rkj rk	rd rdd
leppe	forgom	j gj jg hj lj	rd rdd
leppe	forgom	g gg	rd rdd
leppe	forgom	drøvel ↑ tunge- rygg	rd rdd
leppe	forgom	r rr rd	rd rdd

Vokaler: a e¹ e² e e^{ed} e^{ed} i i id ig o o u od u y æ æ ø ø å å o

Diftonger: ei ei eg eig au au aug aud au veu øy øg øi ai ai ay aj åi åi oy oi oi

Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring

Hjerte symboliserer stemt/ustemt-par. Døra angir artikulasjonssted, der nedre artikulatur er aktiv og derfor nevnes først (leppe mot tann). Bokstaver og bokstavgrupper i liten skrift forteller om språklydens skrivemåter, der stumme bokstaver regnes som del av grafemet.